

Sz. Lukács
Imre

VÁLTOZÓ SZEGEDI HATÁR

Lassan változik, alakul a szegedi határ. Igaz, nem látványosan, egyik napról a másikra, ám mégis, ésszerűen, fokozatosan munkál, az új perspektíva, amelynek alapján a közös gazdaságok egyre modernebb, nagyobb beruházásokat hoznak létre, megteremtik az „állattenyésztőbb” gazdaközösséget. Vitathatlan a város mezőgazdasága az utóbbi évtizedben jelentősen fejlődött és jól szervezett mezőgazdasági nagyüzemek mutatnak példát a gazdálkodásból. Tavaly a négy szövetkezet termelési értéke 164 millió forint volt. Mindezt 15 ezer 700 holdnyi területen érték el. Ebből is látható, hogy nem valami mamutgazdaságok és igen komoly erőfeszítések kellenek ahhoz, hogy a város ellátásához jelentős árumennyiséget adjanak, emellett az országos készleteket is gyarapítsák, az igényeket kielégítsék. Jelenleg is zöldségfélékből Szeged igényének 72 százalékát, baromfi húsból 49 százalékát, gyümölcsfélékből 35 százalékát, tojásból 22 százalékát, tej- és tejtermékekből pedig 8 százalékát elégítik ki. Természetesen beszállítanak a háztáji és kisegítő gazdaságok is, ami igen lényeges, hiszen becsült termelési értékük mintegy 100 millió forint.

A közelmúltban új vonás a szövetkezetek vállalatokkal való szoros együttműködése, az élelmiszeripari forgalmazás és feldolgozás tekintetében. A négy szövetkezet halmozott termelési értéke 164,7 millió forint, 10 százalékkal volt több, mint 1968 évi. Ez az ütem megfelelő, hiszen a gazdaságirányítási rendszer óta 43 millió forinttal, azaz 36 százalékkal emelték termelési értéküket. A fejlődés dinamikája az Új Élet Térszélnél a legnagyobb.

Magas a tényleges árbevétel is. Tavaly meghaladta a 167 millió forintot, vagyis 82 százalékkal több, mint az 1966-os szint. Ez természetesen a kisegítő tevékenységgel függ össze. Nőtt a közös gazdaságokban a kereskedelmi tevékenység, ez nem jelenti új termék előállítását, és nagy mértékben használnak fel ipari, mezőgazdasági anyagokat a termelésben.

Az elmúlt években megváltozott a szegedi gazdaságok termelési struktúrája. 1966-ban a gazdaságok termelési értékének, vagyis 121 millió forintnak 68 százalékát a növénytermesztés adta, 27 százalékát az állattenyésztés. Vagyis alaptevékenységből a termelés 95 százaléka származott, 5 százalék pedig kiegészítő tevékenységből. Mostanára alapvetően változott a helyzet. Igaz, nőtt az alaptevékenység nagyságrendje, de a gazdálkodásban elfoglalt részaránya erősen csökkent. Tavaly a halmozott termelési érték 74 százaléka származott az alaptevékenységből. Ugyanakkor a kiegészítő tevékenység aránya elérte a 26 százalékot. Különösen a Haladás és az Új Élet Térszélnél tapasztalható ez az eltolódás.

Ha jól hasznosítják a konjunkturális lehetőségeket, és a piac igényeinek megfelelően fejlesztik a melléküzemági tevékenységüket — mint eddig Szegeden —, a kiegészítő tevékenység jól jövedelmez. Különösen sokat segíthet a város ellátásában. Jelen-

lemző erre, hogy 1968-ban csaknem 17 millió forint, tavaly 28 millió 400 ezer forint volt az az összeg, amit belkereskedelmi tevékenységből tettek „zsebbe” a szövetkezetek. Vagyis a kiegészítő tevékenységen belül növekedett a belkereskedelmi tevékenység 44 százalékára.

Változik a termelési szerkezet is. Szükségsszerű és célszerű, az alábbi okok is tökéletesen indokolják. Az öregedés. A város közös gazdaságaiban igen magas a dolgozó tagok átlag életkora, 48 év. A Móra Ferenc Tsz-ben az átlagéletkor 50 éven felüli. Mind a városi gazdaságokban, mind a Móra Tsz-nél magas a nyugdíjasok aránya is. Pár éven belül az öregedés gondok elé állítaná a szövetkezeteket, ha lemaradnak a gépesítéssel. Ez elsősorban a szántóföldi növénytermesztésben és az állattenyésztésben lehetséges. Másik ilyen ok, hogy a négy gazdaközösség területe az utóbbi években nem, vagy alig változott. A termelés hatékonyságának növelésével együttesen a területi koncentráció jelentkezik. Ugyanis nem elegendő már a meglevő terület, a felhalmozott termelési eszközök hatékony üzemeléséhez. Ehhez járul hozzá az is, hogy az ipartelepítéssel, az új olajparral egyre másra csipkednek a mezőgazdasági hasznosítási területekből. Ezért szívesen vették korábban az algyői Napsugár, tavaly a rüszkei Petőfi Tsz „közeledését”.

A kialakuló iparszerű gazdaságok igyekeznek stabilabb termelészerkezetet dolgozni. A korábbi években alkalmazott szerkezetet megváltoztatják, ugyanis észrevehetően eltolódik az irány az állattenyésztés és néhány pénz- és növény javára. Az adottságok, a lehetőségek is parancsolóan írják ezt elő, nem beszélve a szeszélyes időjárásról. Amely könnyen — mint az idén is — veszélyeztetheti a koratavaszokat, viszont nem okozhat megrendülést az állattenyésztésben. Tavaly már a közös állatállomány a városi gazdaságoknál 9 százalékkal emelkedett. Az idén a mezőgazdaság termelésének 1 százalékos növekedését várjuk országosan. Nem titok, hogy emögött az állattenyésztésben várható növekedés húzódik meg.

A szegedi táj élen jár, nemcsak egy-két évben kiugró az eredmények, hanem hosszú évek óta stabil, megalapozott gazdálkodás tapasztalható. A lehetőség megvan, hogy az országos átlagot elterőn nagyobb termelési eredményeket érjenek el. De itt is, szűkebb pátriánkban, erőteljesebb fejlesztést az állattenyésztési ágazattól várhatunk. Új létesítmények állnak a termelésbe, sertés és szarvasmarha-telepek. Ugyanakkor január 1-vel hatékonyabb az ösztönzés is, és nagyobb jövedelmezőséget garanzál, mind a szarvasmarha —, mind a sertés — és nem utolsósorban a juhtenyésztésben. Ezzel számolnak a szegedi gazdaságok és fokozatosan hozzáalakítják a termelés struktúráját is. Nem jelenti azonban azt, hogy a már kiharcolt piacokat, külföldi, hazai fogyasztókat elveszítik, mert a „fóliaváros” elképzelés is tovább él, munkál. Mindenesetre a kialakult, s alakuló profil még biztonságosabbá, még jövedelmezőbbé teszi a termelést a városi földeken.

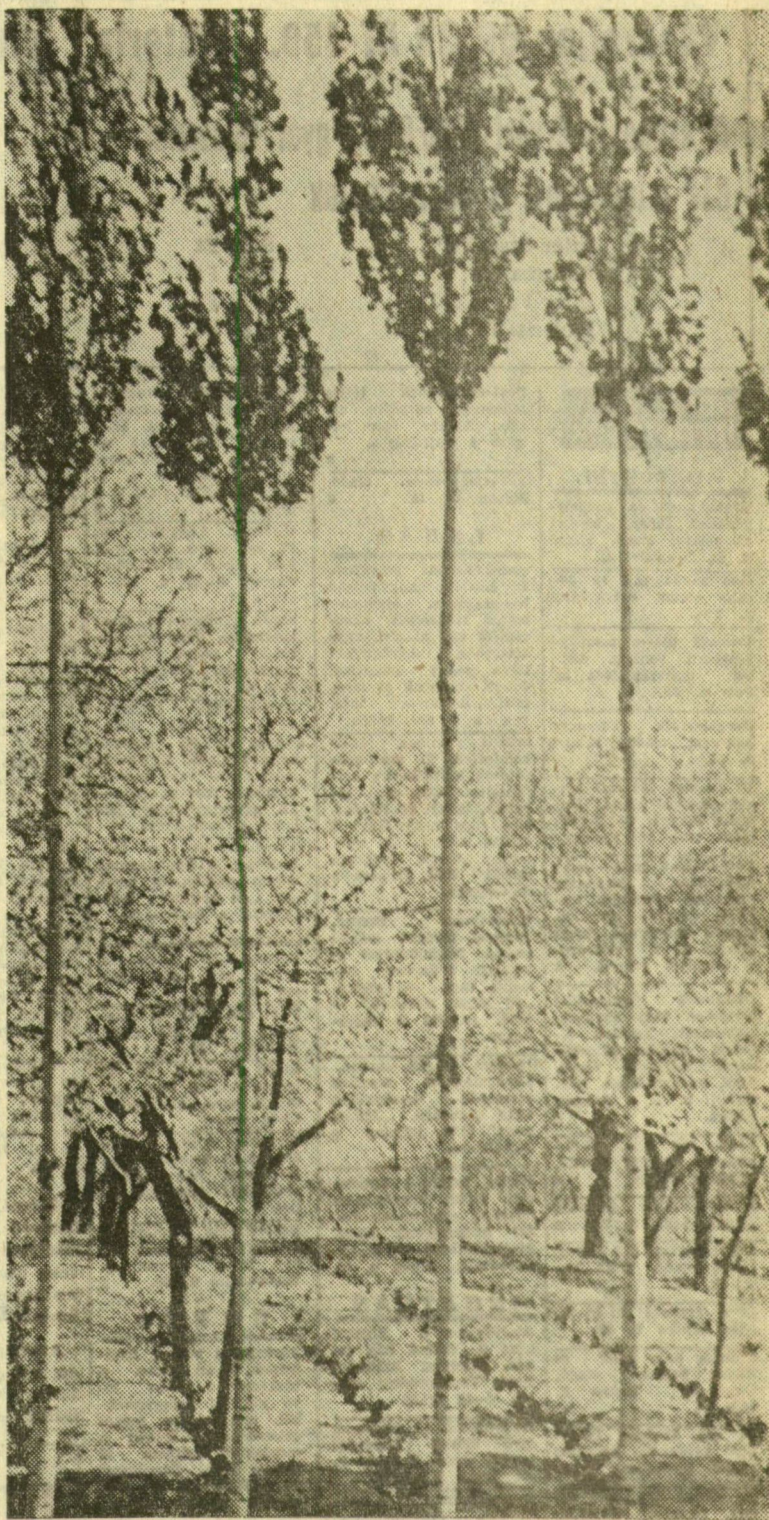
KINT A RÉTEN

A mezőgazdaság belterjességének fokozódása ellenére is a legelő szolgáltatja állattenyésztésünknek a legtermészetesebb és a legolcsóbb takarmányt. A gazdasági tényező mellett a legeltetés azért is fontos, mert az állatok állandóan friss levegőn vannak, tetszés szerint mozoghatnak, ami által edzettségük, érvényesül a napfény vitaminképző hatása is.

Természetesen az is bizonyos, hogy a legeltetés szakszerűtlen, vagy nem kellő megszervezése káros, sőt az állatok tömeges elhullásával járhat. Az élet már sokszor szolgáltatott arra példát, hogy a legnagyobb elővigyázatosság mellett, a legjobb szervezés esetén is, pillanatnyi figyelmetlenség okozott tömeges elhullást. (Heveny felfűvódás, tejsavmérgezés, — de jelentős kárt okozott a szög, vagy drót elnyelése is.)

Hazánk éghajlati viszonyai között a legeltetési idény meglehetősen hosszú, átlagosan 180—200 nap. Ebből következően az állatok veszélyeztetettsége is magasabb. Ezért rendkívül nagy jelentősége van a szakszerű legeltetésnek, a legeltetési ártalmak megelőzésének, és ha már a baj bekövetkezett, az anyagi védelemnek: a biztosításnak, amely lehetőséget nyújt az állatállomány megőrzésére, az állomány kiegészítésére, ami nemcsak vállalati, szövetkezeti és egyéni, hanem nemzeti érdek is.

Állatállományunk az utóbbi három évben 1969-ben volt a legkisebb, mert járványok, betegségek sújtották. Államunk minden lehetőséget megtesz az állattenyésztés fellendítésére, a háztáji haszonállattartás növelésére, mely népgazdasági szempontból rendkívül jelentőséggel bír. Ezért, most a legeltetési szezon kezdetén hívjuk fel az érdekeltek figyelmét a legeltetés körültekintő megszervezésére és veszélyeinek megelőzésére.

Gyümölcsös

Horváth
Dezso

KISVASÚT A HÁZ ELŐTT

— Kiri Antal? Nem vélekszem rá, hogy ezen a tájon lakni ilyen nevezetű. Rossz helyre küldték. Ja, a Kiri Tóni? Hát az itt lakik a másik tanyában.

Van ember, akinek legnagyobb ellensége a vakondtúrás. Ha nyugton maradna, ezzel se lenne sok baja, de ha kinyílik a tavasz, nem tud bent ülni tovább, ki-kíné a kertbe, lehetne-e már ültetni a krumplit. Ilyenkor megy bele a mankó szára a vakondtúrásba.

A kisvasút ott ballag el a ház előtt. Az a hír járja, hogy talán meg is akar szünni. Amikor fűtött egyet a mozdony, ránéz mindig a bal lábára, mindig az jut róla az eszébe, amikor csinálni kezdtek.

Alig fogtak hozzá a reggelizéshez, látják, hogy jön a szerelvény kifelé. Na emberek — mondja az előmunkás —, ha már itt van ez a masina, fűgesszük föl az evészetet, lelavírozuk, aztán majd utána töltjük azt az időt, ami jár. Tizenegyen voltak, tizenegy csille hozta a kavicsot.

Ahogy fölszálok a csillébe, néztem én mindjárt, hogy nem az a vezér jött ki, aki lenni szokott, de a fűtő az az volt. Azt jól ismertem, mert két évig cséplőgépnél dolgoztam vele. Vasutas volt az a nagy vasúton, gyorsvonattal is járt, de valami nem jól sikerült neki, elcsapták. Ellenben ebből a vezetőből semmi jót nem néztem én ki. Amikor megindult a csille, mindjárt úgy csinált, mint az asszonyok, amikor elkezdnek szitalni. Csúsztam lefelé lapátal együtt a kavics tetejéről. Eldobtam a lapátot, elkaptam a csille oldalát, de olyan alacsony volt, hogy ez a lábam éppen ráért a sínre. Szerencsém volt, hogy nem

vesztettem el a lélekjelenlétemet, teljes erőből elkaptam a lábamat, kirántottam a kerék alól. Előre kiáltottam:

— Pista bácsi, álljanak meg — mondom —, mert baj van!

Akkor fordul hátra, látja, hogy ott hempergek a vasútoldalon.

— Hát mi a baj?

— Lecsúsztam, aztán a kerék alá maradt a lábam.

Hozták a kötszert a mozdonyból. Két alsóvárosi gyerek volt, el is felejtettem a nevüket, de az egyik bizonyosan Szarka volt, azok kötötték be. Ahogy ránéz Pista a lábamra, hát csak elkezd fehéredni, aztán legurult az is a töltés mellé. Úgy kellett fölmosdatni. Nekem, annak örülök most is, még a fejem se szédült meg, pedig bajban voltam ám én is.

Arról volt szó, hogy a mozdony nem fordulhat meg, mert váltó még akkor nem volt, le kellett előbb a többinek szórni a kavicsot. Mikor elvégezték, föltettek a kocsiba, mentünk befelé. Azt már nem tudom, honnan tudták a mentők, mi történt velem, de mire beértünk, ott álltak ők is.

Láttam a vérzésem, tudtam én, hogy milyen, mert voltam én szanitéz is, hát a kocsinyomon akárki eljöhett volna volna utánam kutya nélkül is. Az öreg főorvos, ahogy föltettek az asztalra, mindjárt rákiált a mentőorvosra, hogy maga marha, mit csinált. Beleszólok én is, hogy méltóságos uram, mondtam én neki, hogy ne cselekedje ezt velem, mert volt ilyenem nekem már dolgom. Megnézi az öreg jobban, azt mondja: Edes fiam, itt nincs más tennivalónk, csak el kell vágni a bokádát.

Akkor, méltóságos uram, már inkább itt följebb, a nyakamat vágja el, mint a lábamat. Van nekem kint két kis család-

dom, meg a feleségem, mit gondolsz, ki gondoskodik azokról, ha maga levágja az én lábamat?

— Ha most nem engedi, úgy lehet, holnap följebb kell levágnom.

Még akkor se hagytam rá a fejemet. Két óra tájon úgy fájt már, hogy a szememmel zöld karikákat, meg kékeket kezdtem látni. — Nem bánom, most már csináljanak velem azt, amit akarnak. Ennél több nem is kellett, húzták lefelé rólam a rongyokat, föl a kocsira, be a műtőbe, de nem altattak el. Ide kaptam a gerincembe egy jó tűszúrás, annyi volt az egész. Nem láttam, mit csinálnak, mert spanyolfalat raktak elé. Egy nővér odaült karszékre a fejemhöz, az hazudozott ezt is, azt is, ami ki volt neki adva. Odanéztem a lámpa ernyőjére, észrevettem, mit csinálnak velem. Csak akkor borzadtam el, amikor az orvos fölvetette a fűrészt, akkor futott végig a hideg is, meg a meleg is a hátamon. Nem beszéltem én semmit, elég volt a magam baja.

Ügygyel-bajjal így játszódk a mi életünk. Úgy lehet, élek azért annyit, mint ez a vasút, amelyik tönkretett. Kétszáz tizenkét forintot hoz a postás minden hónapban, hát abból mire jut az ember? Abban a rendszerben igen rossz kategóriába voltunk mi besorolva, amikor forinton kezdett járni a világ kereke, akkor meg csak átszámolták, azóta azon nem változtattak se előre, se hátra. Ha nyugdíjról, meg az öregekről beszélnek, gondolom magamban, ehhez én is hozzá tudnék szólni. Igen jó feleségem van, két férfi helyett is dolgozott, szántott, ekézt, fordított, ganézott, meg a családjaik is nagyon rendesek hozzánk.

Mikor már nagyon megkeseredik a nyál a szájában, legyint egyet, nevet is hozzá:

— Azt mondta a cigány, nem örül, ha jó sora van, mert rossz jön utána. En most elég rosszban vagyok, jöhetne már a jó, az édesanyját ennek az életnek! Még az őszön megakadt a lábam a szőnyeg szélén, elestem, eldőlt ugyanacsak a bal lábam. Azóta járok mankóval, de már nehezen tanulom meg. Csak a bothoz voltam szokva.

AUTÓSBÁNAT

— Tudod, fiam, mennyi baj van ezekkel az autósokkal? Nagy méregkeverők nem keverhettek annyi mérget, amennyit ezek megetetnek velünk. Bárhová megyünk, mindig ott vannak. Hogy tűrhet meg az emberiség a civilizáció századában gyalogost?

— Hagyd el! A biciklisok az igazi veszedelem. Nem ismernek se istent, se embert, csak nyomják a pedált, mint süket a csöngőt. A minap is farolnék ki vadonatúj kocsimmal a parkolóból, látom a tü-

ről, hogy nem jön semmi, csak szézeszandós kerékpárján egy elárvult anyóka. Látja, hogy indultam, mégis jön. Egészen addig jött, amíg föl nem löktem a járdára két kerékével együtt, hogy elterült. Hát nem szemtelenség? Látja, hogy jövök, mégsem áll meg. Vihettem az esztékába. Eletemben nem ült ilyen kocsiban, és még neki állt följebb. Mit képzelnek ezek? Rádásul tanuk vannak rá, hogy teljesen szabályosan közlekedett. Meg-
út a guta.

D. H.